

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 1

Висока школа струковних студија за информационе и комуникационе технологије (у даљем тексту Школа) као основни стратешки циљ има квалитетно и сврсисходно образовање што значи да јој је од примарног значаја квалитет наставног процеса и оцењивање студената. Да би то постигла, обезбедила је да у своја акта угради основне принципе редовне контроле квалитета рада. И поред тога, што је наставно особље запослено у Школи у дугогодишњем окружењу и радном амбијенту развило свест о значају квалитета наставног процеса, Школа обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за објективно оцењивање квалитета наставе и оцењивања. Основни извор информација о квалитету у овом домену су анонимне студентске анкете које спроводи Студентски парламент.

Настава у Школи се изводи у складу са планом и програмом студијских програма који су акредитовани а број уписаних студената је у складу са бројем дефинисаним дозволом за рад. Како је област у оквиру које постоје акредитовани студијски програми веома динамична и перманентно се мења и развија у складу са техничко технолошким развојем, планови и програми се редовно иновирају и усклађују са новим достигнућима. Због повратне информације услед анкета студената, примењују се корективне мере. То наставни процес чини динамичним и захтевним у погледу организације. Постојање великог броја изборних предмета захтева добро испланирану и прецизну организацију наставе. У Школи се настава изводи по триместрима који трају 10 недеља и након сваког се организује испитни рок од две недеље у коме нема наставе, што је дефинисано Статутом Школе.

Календар рада за школску годину се објављује у септембру месецу. Пријаву предмета за целу школску годину студенти обављају при упису школске године, а распоред наставе је познат за сваки триместар пре почетка триместра. Распоред наставе се поштује у потпуности о чему постоји евиденција часова коју наставници и сарадници попуњавају. Величина групе за предавања и вежбе је у складу са прописаним стандардима у техничко-технолошкој области. На предавањима сваки студент има место у сали са кога може пратити наставу и

учествовати у дискусији, а на лабораторијским вежбама сваки студент има место у лабораторији са потребном опремом за реализацију планираних наставних садржаја. Све информације као што су календар рада, распоред наставе, распоред испита се налазе на огласној табли Школе и на сајту Школе (www.ict.edu.rs).

Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби поступају професионално и имају коректан однос према студентима.

План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената. Настава у Школи је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност. На вежбама и лабораторијским вежбама активно се подстичу студенти за решавање проблема применом метода анализе и синтезе. На овај начин стечена теоријска знања се практично примењују и анализирају ефекти таквих имплементација. Кроз семинарске радове и домаће задатке се подстиче самосталност у раду и примена стечених знања.

Непосредно пре почетка сваке школске године, пре избора предмета у терминима дефинисаним календаром рада се одржава представљање предмета које може помоћи студентима при одабиру истих. Такође, основне информације о предмету су доступне путем сајта Школе. На сајту постоји кратак опис сваког предмета који садржи следеће информације: назив предмета, број ЕСПБ, услов који је потребан за слушање предмета, циљ и исход предмета, садржај теоријске, лабораторијске и практичне наставе, препоручену литературу, број часова активне наставе, расподела поена за предиспитне обавезе и испит, као и врсте предиспитних обавеза и начин реализације испита.

Наставно веће Школе је усвојило процедуре реализације наставе у случају непредвиђених околности услед којих би могло да дође до одступања од планираног распореда часова. Најкомпетентније стручно тело које реализује налажење адекватне замене у случају дуже болести или одсуства наставника или сарадника је Катедра, чији се предлози разматрају и усвајају на Наставном већу.

Гаранција квалитета наставног процеса се огледа у поштовању планова рада по предметима (за сваки предмет постоји програм и оперативни планови рада), неговању интерактивности наставе, коректног и отвореног односа наставника и сарадника према студентима, поштовању различитих стилова учења, редовном

праћењу и вредновању рада студената током наставе.

У поступку анкетирања студената редовно се врше провере усклађености броја ЕСПБ кредита, броја часова предмета и обима материје на курсевима. Уз то активно се прати и квалитет усвојеног знања. На примеру студијског програма Телекомуникације, по коме је наша Школа препознатљива, урађена је анализа пропорције различитих типова курсева у односу на избалансираност са исходима учења. Анализа је спроведена са 3 циља:

- утврђивања пропорције типова курсева (предавања, практикуми) и облика наставе (предавања, вежбе, практичан рад)
- расподелу предмета по карактеристичним групама курсева (општи и стручни).

На студијском програму Телекомуникације, основних струковних студија, постоји 26 обавезних предмета и 19 изборних, распоређених унутар 3 године студија, међу којима су и стручна пракса и практикум. Сви предмети имају избалансиран однос броја ЕСПБ кредита, оптерећења студената током триместра и недељног броја часова. На сваком предмету се посебна пажња посветила расподели часова између предавања, на којима се изучавају теоријске основе предмета, вежби, на којима се демонстрирају решења практичних проблема, са циљем бољег разумевања примене теоријских знања, као и лабораторијских вежби, на којима студенти самостално вежбају решавање проблема из струке, уз надзор сарадника у лабораторији. Поређењем са сличним студијским програмима у Европским земљама, закључено је да је оваква расподела усклађена са стратешким циљевима и праксом високог образовања у инжењерским дисциплинама у земљама са високим технолошким развојем.

Посебна пажња посвећена је заступљености лабораторијских вежби на скоро свим стручним предметима, чиме се акценат ставља на примену теоријских знања, у складу са опредељењем за реализацију наставе у струковним студијама.

Спроведена анализа показује:

- да је заступљеност предавања на обавезним предметима у првој години 57%, другој години 53%, у трећој години 63%.
- заступљеност практичног рада на обавезним предметима у првој години је 43%, на другој години 47%, а на трећој години 37%.

- заступљеност лабораторијских вежби на изборним предметима у свакој години студија је око 40%
- да више од 10 стручних предмета има обавезне семинарске или пројектне радове, којима се студенти додатно афирмишу за самосталну практичну примену теоријских сазнања.

Школа систематски прати, оцењује квалитет наставе на појединачним предметима и предузима корективне мере за њено унапређење. То праћење реализације се заснива на извештајима наставника, извештајима Катедре и на резултатима анкете студената. Наставници и сарадници се усавршавају како у стручном тако и у педагошком смислу и једна од планираних активности након овог првог трогодишњег периода је организовање стручних предавања на тему методологије рада и вештине комуникације.

б) SWOT анализа

У оквиру SWOT анализе посебна пажња је посвећена оцени компетентности наставника и сарадника, доступности информација о плановима реализације наставе, студијским програмима, плану и распореду наставе, методама наставе и учења, као и интеракцији између наставника и студената у наставном процесу.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Наставници и сарадници су изабрани у складу са Правилником о избору у звања и заснивање радног односа наставника и сарадника.	+++	Не постоји континуирана и планска обука наставног особља из области педагогије и методологије рада	++
Вреднује се стручни, научни и педагошки рад при доношењу одлуке о избору наставника и сарадника	+++	Неравномерна оптерећеност наставника и сарадника	++
Постојање благовремено објављеног распореда и просторија за реализацију наставе.	+++	Због великог броја изборних предмета тешко је ускладити све распореде	++
Детаљне информације о плану и програму појединих предмета се налазе на огласној табли и сајту Школе.	+++	Потребно је додатно ангажовање за прављење распореда часова и испита.	+
Интерактивност наставе која води квалитетнијем савладавању градива	+	Поједине теме се тешко реализују у постојећим условима	+
Разноврсност метода наставе и учења	+++	Недовољна финансијска средства неопходна за осавремењавање лабораторија и других помагала која доприносе разноликости наставе	++
Добар информациони систем омогућава унапређење квалитета студирања	++	Велики број предмета и предиспитних обавеза које они изискују доводи до одржавања већег броја колоквијума у истој	+

		недељи	
Благовремено информисање о текућим догађајима	+++	Економска ситуација у земљи која се одражава на велики постотак незапослених дипломираних студената	+
Стално повећавање квалитета наставе кроз иновације наставних материјала	++		
Одрживост наставног процеса у условима конкурентског пословања	++		
Висока котираност дипломираних студената	++		
Учествовање представника студената процесу организације и евалуације наставног процеса	++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Организовање предавања и семинара због повећања стручне, научне и педагошке компетенције наставника и сарадника.	++	Неусклађеност научног рада са потребама реализације практичне наставе на струковним студијама	+
Ефикаснији избор предмета уз минимално ангажовање људских ресурса уз постојање одговарајуће софтверске подршке	+++	Велика оптерећеност наставника због усавршавања у области науке, струке, потребних практичних знања за реализацију програма струковних студија и усавршавања у педагошком смислу.	++
Избор модула и смањење броја могућих комбинација избора предмета па тиме боља организација наставе и брже објављивање распореда наставе	+++	Информације везане за отказивање наставе понекад нису благовремено доступне (изненадна болест предавача, стручног сарадника и сл)	+
Подстицање наставника и сарадника на квалитетно држање наставе	+++	Велики број информација које се могу појавити (на почетку школске године, триместра) може збунити редовне студенте.	+
Уважавање става студената повећава ангажовање студената у настави чиме се повећава квалитет	+++	Интерактивност, уколико није контролисана, лако може довести до удаљавања од теме	+
Студентима су информације познате унапред, тако да могу да планирају своје активности	++	Неусклађеност објављених информација на огласној табли Школе и на Интернет страни Школе.	+
Стално праћење квалитета наставе захтева и омогућује добру усклађеност са привредним развојем	++	Поједини наставни кадар који је инертан за похађање курсева и прихватање нових технологија и средстава комуникације	++
		Традиција класичних облика држања наставе и недовољна спремност појединих наставника за иновирање наставног процеса	+

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

Усвојити процедуре и поступке за ефикасније евидентирање часова и активности

наставника (развијање софтвера за електронско евидентирање и праћење реализације наставе – у поступку израде).

Посветити више времена анализи наставног процеса у оквиру Катедри и налажење решења за повећање пролазности студената.

Редовно, бар једном годишње, организовати стручна предавања и радионице за наставнике и сараднике на тему методологије рада и вештине комуникације, што је већ реализовано 2012. и 2013. године кроз програме обуке стручног усавршавања кредитованих од стране Завода за унапређење образовања и васпитања.

Веома је важно и даље подстицати студенте, преко Студентског парламента на активније учешће у осмишљавању и организовању анкета студената, у свим фазама процеса, од осмишљавања питања за упитник, до обраде и анализе података, а првенствено у домену формулисања корективних мера на основу резултата анкете, и, нарочито, имплементације корективних мера и вредновања постигнутих побољшања.

Потребно је још више мотивисати наставнике и сараднике да узму учешћа у активностима, семинарима, едукативним програмима и пројектима који би допринели развоју њихових стручних и методичких компетенција. Стиче се утисак да су наставници првенствено оријентисани ка научном усавршавању и да се на научноистраживачким пројектима и активностима ангажују у много већој мери него у програмима за стручно и педагошко-методичко усавршавање. Потребно је овај аспект компетенција наставника учинити видљивијим и значајнијим.

Предлажемо коришћење савремених облика комуникације: интернет странице и мејлинг листе предмета, као и мејлинг листе појединих профила, за унапређење комуникације. Потребно је и подстицање већег учешћа студената у наставном процесу, кроз разне облике одржавања наставе. Организовати савремени електронски систем контроле присуства студената свим облицима наставе.

д) Показатељи и прилози за стандард 5

Прилог 5.1. [Анализа резултата анкета](#) студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. [Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе](#)

Прилог 5.3. [Доказ о спроведеним активностима](#) којима се подстиче стицање

активних компетенција наставника и сарадника